

ONUNCU YILINDA EYÜP SEMPOZYUMU

Gündegül PARLAR

Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünden mezun oldu. Sanatsal Mozaik Dergisi'nin Genel Yayın Yönetmenliği'ni ve Yazı İşleri Müdürlüğünü yaptı. Sanat Tarihi alanında 40'in üzerinde araştırma ve bilimsel makalesi mevcut olan Parlar, çeşitli sempozyumlara katıldı. Sunduğu bildirilerin tamamı yayınlandı. "Sikkelerin Sanat Tarihi Yönleri" konusunda çalışma yapan Parlar'ın bu alanda kitabı da bulunmaktadır. Halen Yüksek Lisans düzeyinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Dile kolay on yılı bulan ve büyük bir coşkuyla devam eden bir sempozyum ve bitmiyen sanat ve kültür malzemesi. Şüphesizki Eyüp Semti birkaç on yıl daha sempozyumlara malzeme verebilecek zenginliktedir.

Eyüp semti, hem inanılmaz stil, kompozisyon ve form özellikleri ile plastik sanatlar alanındaki malzemesi açısından, başta mezar taşları olmak üzere, taşınır taşınmaz kültür varlıkları, fonetik sanatlar alanındaki zenginliği ile İstanbul'un özgün bir bölgesidir. Manevi değeri zaten tartışılmaz bile. Her yıl Mayıs ayında, hem akademisyenlerin hemde konusunda uzman olan sanatçıların birlikteliği ile periyodik olarak yapılan sempozyumlar ve sunulan bildiriler, şüphesizki Osmanlı'nın başkenti İstanbul'un bu özel semtine büyük katkılar sağlamıştır.

1996 tarihinde yapılan ilk sempozyum üzerinden tam on yıl geçmiştir. Bugüne kadar 9 sempozyumda sunulan bildirileri ve bugünkü sempozyum bildirilerimde dahil ederek sunumları üç ana başlık altında topladık. Plastik Sanatlar, Fonetik Sanatlar, Sosyal Bilimler olmak üzere.

Plastik Sanatlar ki bunun alt başlığını, mimari oluşturmakta içeriğinde ise yapı-planlama- süsleme ve topografya araştırmaları yer almaktadır. Bu konuda 169 adet sunum gerçekleştirilmiştir. Fonetik Sanatlar diye adlandırdığımız müzik ve edebiyat alanında ise 20 sunum, Sosyal Bilimlerde ise ki bu başlığın içeriğine giren, Tarih, Kültür Tarihi, İslami Bilimler, Araştırmalar, Otobiyografiler, Kazılar ve bibliyografya ise 239 sunum olarak gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak on yıllık bildiri sayısında toplam 428 adeti bulmuştur. Bildiriler ile birlikte sempozyum sırasında

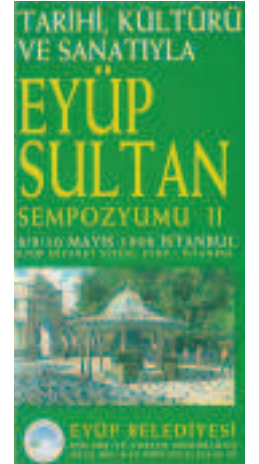
açılmış olan, seramik, fotoğraf, hat, resim, Türk el sanatları, çini, cam altı re-

Pierre Loti kahvesinde sempozyum sonrası çay keyfi 1997

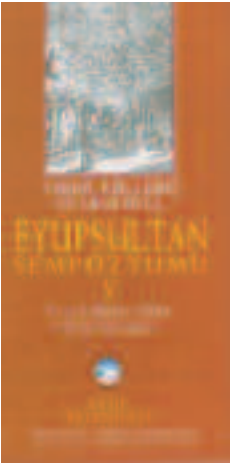
simleri gibi sergilerde görselliği tamamlamıştır. Ayrıca sunumlar sırasında yapılan müzik ziyafeti, sempozyumun bitiş kutlamaları, Haliç vapur gezileri ve geleneksel Piyer Loti çay sohbetleri, bilim- sanat etkinliklerini zenginleştiren aktiviteleri oluşturmuştur. Bu bildiri sayısı, bir semt için çok büyük bir rakamdır. Demekki bilimsel, sanatsal araştırmacı kimlikleri ile bu kadar insan, bu semtin kültürel ve santsal zenginliğini dile getirmek ve yapılması gerekenleri ortaya koymak vede katkıda bulunmak için birliktelik içerisine girmişlerdir.

Yapılan Sempozyumlar semtin tarihi kültürü ile ilgili olmakla beraber, 1999 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşunun 700.yılı dolayısıyla

(Eski) İst. Büyük Şehir Bel. Bşk. R.T.Erdoğan (Başbakan-2006) sempozyum açılışını ve sergi açılışını yaparken 1997

4. sempozyumun bir oturumundan bir kesit (kimler geldi kimler geçti)

semt konusunun açısı genişletilmiş, Anadolu'nun çeşitli yöreleri, İstanbul ve Balkanlar'daki kültürel ve sanatsal zenginliklerde sempozyumda yer almıştır. Her sempozyumun arkasından son derece kaliteli olarak yayınlanan bildiri kitapları, elimizde kalan en büyük tarihi vesika niteliğindeki zenginliğimiz olmuştur. Bildiri kitapları, Yazarlar Birliği ödülünü alacak kadarda kaliteli basılmıştır.

Eyüp Sempozyumları sadece Eyüp semtinin kültürel ve sanatsal zenginli-

Haydar Sanal hocamızı rahmet anıyoruz

ğini ortaya koymamış, Yurdun dört köşesinden değişik üniversitelerinden bilim adamlarını, sanatçıları, uzmanları da bir araya getirerek iletişim zenginliğimde ortaya koymuştur. Şimdi esas sorulması gereken nokta, bu tür aktivitelerin bulunduğu semte sağladığı yararlarıdır. Şüphesizki bu tür aktiviteler uzmanlarca ele alınıp, bu-

lunduğu semtin kültürel ve sanatsal zenginliğinin eksikliklerinin, dikkatten kaçan noktalarının ve yapılması gerekenlerin hayata geçirilmesinde öncülük etmek yol göstermektir. Örneğin köprü altında yer alan Defterdar Saliha Sultan Çeşmesi, sempozyumda ele alınmış, konunun uzmanı akademisyenlerce çeşmenin restitüsyonu ile koruma önerileri dile getirilmiş vede bu öneriler gerekli çalışmalarla tamamlanmıştır Aynı şekilde Cafer Paşa Türbesi Gazi Üniversitesi tarafından ele alınmış, yüzey araştırmaları yapılarak kazılar gerçekleştirilmiş, önerilen çalışmalarla, kültür ve sanatımıza geçmişin değerli bir eseri kazandırılmıştır. Görsel güzelliği, çeşitliliği vede gömülentelerin değerleri ile belkide bir eşi benzeri olmıyan mezar taşları ve hazireler gene sempozyum içeriğın de ele alınmış, bu konuda 33 bildiri sunularak tanıtılmıştır. Önceleri otlardan ve tehlikeli hayvanlardan girilemiyen bakımsız mezarlıklar, Belediyece temizletilerek, duvarları bile sabunlu sularla yıkılarak bugün bir açık hava müzesi haline kavuşturulmuştur.

Eyüp semtinin güzelliğini, muhteşem manzarasını görmemize rağmen hangi ressamların eserlerinde tuvale döküldüklerini sempozyum sırasında ki bildirilerle tanımak fırsatını bulmuş

Eyüp semtini tuvallerinde onların bakış açısıyla tanımak fırsatı bulduğumuz ressamların tanıtıldığı 13 bildiri sunulmuştur.

18 bildiri ile Hat Sanatı dile getirilmiş, Feshane halıları, sandukalar üzerindeki puşide örnekleri tanıtılmıştır. Toprak işleri ile ilgili bildirimlerle, Eyüp'te çok önemli seramik atölyelerinin varlığı tanıtılmış, Belediyenin yol hafriyatı sırasında, yerlerden çıkarılan çanak çömlekler ve Türk Sanatında çok değerli olan ebru desenli seramikler gene sempozyum bildirimleri ile gözler önüne serilmiştir. Bu çıkan bulgular, işlevsellik kazanacak olan Nezih Eldem Müzemizde teşhire sunulacaktır.

Bir Zekai Dede Konsevatuarının Eyüpte bulunuşu, Eyüp Sultanın Türk musiki tarihinde bir ekol oluşu, Eyüpte kurulmuş olan Mehter Takımının tarihi, Eyüpte gömülü bulunan değerli müzisyenlerin hayatları gene bu sempozyumlarda sunulan 10 bildiri ile tanıtılmıştır.

En ağırlıklı bölüm şüphesiz Sosyal Bilimler adı altında topladığımız, 14 bildiri ile Tarih, 69 bildiri ile Kültür Tarihi, 9 bildiri ile İslami Bilimler 43 bildiri ile Araştırma konuları 6 bildiri ile Kazılar, 3 bildiri ile Bibliyografya olmuştur. Otobiyografiler ile birlikte Sosyal Bilimler toplam 239 bildiri ile sunulmuştur. Bibliyografya çalışmasında, Eyüp ile ilgili kitaplar, makaleler, ansiklopediler taranmış, bütün üniversitelerde yapılmış olan master ve doktora tezleri tesbit edilmiş, büyük kitapçılarda Eyüp konusu ile ilgili yazılar ve kitaplar araştırılmış vede sempozyum bildiri kaynakçaları taranarak türkçe bibliyografya hazırlanmıştır. Bu çalışmanın kapsamı genişetilerek 400 yakın Eyüp sempozyum bildirimleri tek tek incelenerek bir-

de tematik indeks meydana getirilmiş, bilimsel araştırmalara kaynakça olmak üzere ayrı bir kitapçık olarak basılmıştır. Ayrıca yurt dışında çıkmış olan arapça basımlı bir diğer bibliyografyada sempozyum bildirimleri içerisinde yer almıştır.

Sosyal bilimler alanında en fazla

Hocaların hocası Oktay Aslanapa'ya eski İst. Büyükşehir Bel. Bşk. R.T.Erdoğan (Başbakan-2006) plaketini takdim ederken 1998.

R.T. Erdoğan sergi(1997) açılışını yapıyor. İst. Büyükşehir Bel. Bşk. Erdoğan Eyüp'te yapılan hemen hemen bütün çalışmalarımıza katılımları ile Eyüp'e olan sevgi ve desteklerini hep gösterdiler. Müteşekkirimiz.

Prof.Dr. Örcün Barışta ve
Sayın Başkan R.T.
Erdoğan arasındaki sergi
konulu dialogtan bir
kesit 1998.

bildiri otobiyografilerde olmuş 95 bildiri sunulmuştur. Otobiyografilerin sayısı 500 bile geçebilecek durumdadır. Zira Eyüp haznelerinde ve mezarlıklarda, sahabelerden, saray erkanından, şairinden, edebiyatçısından, bilim adamından, hattatından, tarihçisinden, hocalarından sayılamıyacak kadar çok değerli medfun bulunmaktadır. Bunlar ancak her sempozyumda imkan nisbetinde tanıtılmaya çalışılmıştır.

Tarih konusunda 14, Kültür Tarihi konusunda 69 bildiri sunulmuştur. Sempozyumda meşhur eyüp oyuncakları

ele alınmış vede bugün bu oyuncaklar yeniden hayata geçirilmeye başlanmıştır. Zal Mahmutpaşa Külliyesi içinde yer alan çeşitli el santiarının yanısıra oyuncak çalışmalarında başlamış vede bugün sergisi ile seyire sunulmuştur. Eyüp semti mimari yönüyle de zengin yapılara sahip bir yerleşim yeridir. Sosyal yapısıyla, planlamasıyla, süslemeleriyle vede topoğraf yaşıyla 84 bildiri ile ele alınmış ve irdelenmeye sunulmuştur. Camiler, türbeler, çeşmeler, tekkeler, karakollar, külliyeleer, medreseler, kiliseler, hamamlar, konutlar, fiziksel doku, iç süslemeler, yerleşim, onarım önerileri dile getirilmiştir. Gene bildirilerden biri olan tarihi çeşmeler, Belediyece tamir ile 44 hayata geçirilmiş, ancak halkın bu tarz bilimsel toplantılara katılarak bilinçlenmesiyle muhafazasında mümkün olacağı da bir gerçektir.

Rahmet ve minnetle yağıdettiğimiz değerli hocamız Cahit Atasoy tebliğini canlı canlı musiki eşliğinde icra ediyor 1999

Dünyaca ünlü Piyer Loti kahvehanesi yurt içi ve

Fotoğrafa bir bakar mısınız? Kimler yokki. Akademisyenler, sanatçılar, yazarlar. Yani bütün ülke. Hepsine teşekkürler. 1998

yurt dışında çok iyi bilinmesine rağmen ilk düzenlemesinin 1964 tarihlerinde, bir halk bilimci olan Sabiha Tansuğ tarafından yapılarak, bugünkü nüvesinin meydana getirildiğini sempozyum bildirileri ile öğrenilmiştir.

Eyüp semti adeta kabuk değiştircesine yenilenmektedir. Belediyenin değerli hizmetlerini anlatmaya kalkacak olursak sayfalara sığmıyacağından, burada sadece sempozyum bildirileri ile ortaya koyulan önerilerin hayata geçirilmesine bir kaç örnek verilecektir. Örneğin sivil mimarlık örneği ahşap konutların yenilenmesi, koruma sorunları ele alınmış, köşkler restore edilerek hayata geçirilmiştir.

Aynı şekilde bildirilerde yer alan Eyüp Türbe Hamamı restorasyonu bitirilmiştir. Mimari üst başlığı ile ele alınan konular içerisinde mimari yapıların

her konusu ele alındığı gibi, tarihi çevre ve korunması, sosyal, kültürel reaktif ağırlıklı fiziksel doku odakları, Eyüpün yerşim sürecinde yolları, tarihi topografya gibi bütün konular, değerli bilimcilerle ortaya koyulmuştur.

On yıllık süre içerisinde Eyüp semtinin kuruluşu, manevi değer kazanışı, yerleşim sürecindeki sosyal yapısı, siyasi fonksiyonu ile ele alınarak irdelenmiş, Tarih, Sanat Tarihi, Halkbilimi, Türk Dili- Edebiyatı, Dinler Tarihi, Mimari, Kültür Tarihi gibi bilim dallarında bildirilerle belgelenmiş, bir arşiv oluşturularak geleceğe bilim-sanat ışığı yakılmıştır.

İtfaiye takımı kaptanı Prof. Dr. Örcün Barışta iş başında. Değerli hocamız "Bu iş başında olma durumunu" 10 yıl sürdürdü. Müteşekkiriz.